

JUKO ry
10.5.2022

Eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunnalle

TyV@eduskunta.fi

JUKO ry:n lausunto hallituksen esityksestä 63/2022 vp

JUKO ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä. Samalla toteamme, että hallituksen esityksen valmistelu on ollut poikkeuksellinen eikä ennen hallituksen esityksen antamista ole käyty normaalia lausuntokierrosta. Tällainen menettely voi olla hyväksyttävissä vain erittäin kiireellisissä asioissa eikä menettelyn tule laajentua tästä. Valmiuslainsäädäntö kaipaava kokonaistarkastelua, jonka aika on sitten, kun välitön turvallisuusuhka Suomen lähiympäristössä lievenee. Kokonaisuudistuksen valmistelun on syytä tapahtua vakiintunein muodoin.

JUKO lausuu hallituksen esityksen yksittäisistä pykälistä vain niiltä osin, kuin sillä on vaikutusta järjestöme toiminta-alueeseen.

Yleistä:

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi valmiuslakiin uusi erityisesti hybridiuhkatilanteisiin tarkoitettu poikkeusolomäärelmä. Esityksen mukaan poikkeusoloina pidettäisiin, sen lisäksi mitä lain 3 §:ssä nykyään säädetään, myös muuta julkisen vallan päätöksentekokykyyn, yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin toimivuuteen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tai rajaturvallisuuteen kohdistuvaa uhkaa, tapahtumaa, toimintaa tai näiden yhteisvaikutusta, joka erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa kansallista turvallisuutta, yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

JUKOn mielestä on tärkeää, että poikkeusoloja koskeva lainsäädäntö määritelmineen pidetään ajantasaisena niin että se ottaa huomioon myös uudentyyppiset uhat valtion ja väestön turvallisuudelle. JUKO kannattaa tehtyä ehdotusta tältä osin.

Palvelussuhteen ehtoihin puuttuminen:

Eräitä 13 luvun julkis- ja yksityisoikeudellisia palvelussuhteita koskevia toimivaltuuksia esitetään laajennettavaksi kattamaan hybridiuhkatilanteessa olennaisia toimijoita.

93 §

Palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen

Terveysterveystoimissa, sosiaalitoimissa, pelastustoimissa, hätäkeskustoiminnassa ja poliisitoimissa palvelussuhteen ehdoista voidaan poiketa 1 momentissa tarkoitettulla tavalla väestön terveydenhuollon, toimeentulon tai turvallisuuden vuoksi myös 3 §:n 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

Palvelussuhteen ehdoista voidaan yhteiskunnan toimintakyvyn ja turvallisuuden suojaamiseksi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla poiketa 3 §:n 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa myös Rajavartiolaitoksessa, Maahanmuuttovirastossa, julkisen hallinnon turvallisuusverkko- toiminnasta annetun

lain (10/2015) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettussa yhtiössä, valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettussa palvelukeskuksessa, Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksessa ja taajuushallinnossa, Ilmatieteen laitoksessa sekä yhtiössä, joka hoitaa lain nojalla luotsausta, ilmatilan hallintaa taikka Väyläviraston järjestämisvastuulla olevaa liikenteenohjaus- tai hallintapalvelua.

JUKO:

Mahdollisuus puuttua muun muassa työaikaan, vuosilomaa ja irtisanomisoikeutta koskeviin palvelussuhteen ehtoihin on voimassa olevassa lainsäädännössä eräillä toimialoilla. Niiden soveltaminen tuli ajankohtaiseksi terveydenhuollossa pandemian ensimmäisenä keväänä vuonna 2020.

Työn teettäjän ja tekijän välisiin palvelussuhteen ehtoihin puuttuminen valtion toimenpitein on vakava poikkeama yhteiskunnan normaaliin toimintaan. Sitä tulisi käyttää vain erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa, jossa kriittisen henkilöstön työpanos ei muuten riitä. Lepoaikamääräyksistä poikkeaminen ja vuosilomien siirto vaikuttavat voimakkaasti henkilöstön jaksamiseen eikä niitä missään tapauksessa voida jatkaa pitkään.

Palvelussuhteen ehtoihin puuttuminen tulee myös jatkossa kohdistua vain niihin toimintoihin, jotka ovat välttämättömiä valmiuslain tarkoituksen toteuttamiseksi. Tämä koskee myös niitä toimialoja, joita nyt esitetty laajennus koskee.

Tässä esitetty laajennus on johdonmukainen lain poikkeusolomääräystä koskevan laajennuksen kanssa. JUKO kannattaa esitettyä laajennusta 93 §:ään.

Helsingissä 10.5.2022

JUKO ry:n puolesta

Markku Kojo

neuvottelupäällikkö